

บทที่ 6

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การหาแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการจัดการขยะและลดปริมาณขยะสะสมในครัวเรือนของเทศบาลตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนทุกภาคส่วน ทีมวิจัยได้จัดกิจกรรมดำเนินการวิจัยดังนี้

6.1 สรุปผล

6.1.1 สรุปบริบทพื้นที่

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์นั้น มีเพียงบางหมู่บ้านที่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการบริหารจัดการขยะอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังพบปัญหาการนำขยะไปเผาในพื้นที่ หรือไปทิ้งในพื้นที่รกร้าง ซึ่งขาดการจัดการขยะอย่างถูกวิธี จากการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จำนวน 128 ครัวเรือน พบว่า สมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่ มีวิธีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งหรือทำลาย และการดำเนินการลดปริมาณขยะในครัวเรือนส่วนใหญ่เลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมารีไซเคิลได้ วิธีการจัดขยะในครัวเรือนส่วนใหญ่เลือกเผาในที่โล่งแจ้ง สมาชิกส่วนใหญ่มีความต้องการค่อนข้างมากให้ผู้นำชุมชนและเทศบาลตำบลฯ ผลักดันให้เกิดการจัดการขยะอย่างเป็นรูปธรรม โดยการสร้างจิตสำนึกให้ชุมชน ส่งเสริมความรู้และสร้างแรงจูงใจ ให้ชุมชนมีการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง และนำไปกำจัดโดยถูกหลักสุขาภิบาล พาไปศึกษาดูงาน และเชิญวิทยากรจากพื้นที่ที่ทำงานสำเร็จมาบรรยาย และสาธิตปฏิบัติการจริง ร่วมกับแกนนำและสมาชิกในชุมชน (การคัดแยก การทำปุ๋ยหมักน้ำหมักชีวภาพจากขยะเปียก การรวมขาย หรือตั้งธนาคารขยะรีไซเคิล ฯลฯ และส่งเสริมการนำขยะรีไซเคิลนำมาสร้างรายได้ นำมาทำสิ่งประดิษฐ์ใช้ในชุมชนและนำไปขายเพิ่มรายได้ ลดขยะลดภาวะชุมชน

6.2 อภิปรายผล

การจัดการขยะและลดปริมาณขยะสะสมในครัวเรือนของเทศบาลตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ เรื่อง แนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการจัดการขยะและลดปริมาณขยะสะสมในครัวเรือนของชุมชน ซึ่งปัจจัยส่งเสริมการหาแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการจัดการขยะและลดปริมาณขยะสะสมในครัวเรือนของชุมชนเทศบาลตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการของเทศบาล ใช้วิธีให้ชุมชนมีส่วนร่วมโดยเริ่มต้นคัดแยก ขยะตั้งแต่แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย พร้อมทั้งจัดให้มีระบบการเพิ่มมูลค่าขยะมูลฝอยให้เหมาะสมกับประเภทขยะมูลฝอยโดย

จัดทำในรูปแบบของโครงการธนาคารขยะเพื่อมาเป็นกลไกหลักในการเพิ่มมูลค่าให้กับขยะ และทางเทศบาลฯ ควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหา ขยะมูลฝอยในชุมชนชนบทตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงการจัดการในครัวเรือน และเพื่อให้การจัดการ ขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ควรจะให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรวิษณุ วรัชชัญพงศ์ (2561) การศึกษาถึง สถานการณ์ขยะและการจัดการในชุมชนเทศบาลตำบลดงมะดะ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาขยะที่สำคัญของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลดงมะดะ เนื่องจากสภาพชุมชนแบบกึ่งเมือง-กึ่งชนบท ที่มีการขยายตัวของความเจริญทางเศรษฐกิจเข้าสู่ชุมชนทำให้ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น และทางเทศบาลยังไม่มีรูปแบบการบริหารจัดการขยะในชุมชนที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เพราะปัญหาด้านงบประมาณ และการบริหารงานของทางเทศบาลที่ขาดการประสานงานที่ชัดเจนกับผู้นำชุมชนทำให้ขาดการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ส่งผล ให้เกิดปัญหาขยะในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮาซูลีนา วุฒิงาม (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัย แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยระดับครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลปะลูลู ผลการศึกษาพบว่า การจัดการขยะในระดับครัวเรือน จากกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการใส่ขยะมูลฝอยลงในถุงพลาสติก แล้วนำไปทิ้ง ซึ่งจะเป็นการรวมขยะทุกประเภทลงในถุงเดียวกันโดยไม่ได้ทำการคัดแยก ซึ่งยากต่อการไปกำจัดต่อและถึงขยะไม่มีฝาปิดมิดชิดส่งผลทำให้เกิดโรคติดต่อตามมา สำหรับวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ใช้วิธีการเทกองรวมกันแล้วเผา ซึ่งเป็นวิธีการกำจัดขยะที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาลส่งผลทำให้เกิดมลภาวะเป็นพิษทำลายสิ่งแวดล้อมได้ แนวทางที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับทิ้งขยะ รวมทั้งมีการเพิ่มอัตรากำลังคนในการเก็บขนขยะมูลฝอยตามครัวเรือน และใช้วิธีให้ชุมชนมีส่วนร่วมโดยเริ่มต้นคัดแยกขยะตั้งแต่แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย พร้อมทั้งจัดให้มีระบบการเพิ่มมูลค่าขยะมูลฝอยให้เหมาะสมกับประเภทขยะมูลฝอยโดยจัดทำในรูปแบบของโครงการธนาคารขยะเพื่อมาเป็นกลไกหลักในการเพิ่มมูลค่าให้กับขยะต่อไป

6.3 ข้อเสนอแนะ

6.3.1 ชาวบ้าน

1. ด้านนโยบายการจัดการขยะในชุมชน ตัวแทนชุมชนมีแนวคิดเรื่องนโยบายด้านการจัดการขยะของชุมชน ควรให้ทางเทศบาลฯ จัดทำนโยบายอย่างเป็นทางการเพื่อกำหนดแนวทางแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการขยะในชุมชน และควรแต่งตั้งคณะกรรมการ เรื่อง การจัดการขยะของชุมชน เพื่อดูแลรับผิดชอบในการจัดการขยะ
2. ด้านรูปแบบการจัดการขยะที่เหมาะสม ตัวแทนชุมชนมีแนวคิดด้านรูปแบบการจัดการขยะที่เหมาะสมว่าควรจะเป็นการให้ความสำคัญกับการคัดแยกขยะต้นทางเพื่อลดปริมาณขยะ และสามารถก่อให้เกิดรายได้ต่อครัวเรือน

3. ด้านความต้องการพัฒนาในพื้นที่ ตัวแทนชุมชนได้เสนอแนวคิด ทางเทศบาลฯ ควรนำผู้นำชุมชน ไปศึกษาดูงานการจัดการขยะในพื้นที่อื่นที่สำเร็จแล้ว และนำมาปรับใช้กับชุมชน เพื่อให้เกิดเป็นชุมชนต้นแบบที่สามารถจัดการตนเองด้านการจัดการขยะได้

6.3.2 นักวิจัย

1. เป็นการส่งเสริมนักวิจัยให้เกิดเครือข่าย ความสัมพันธ์กับชุมชน
2. ส่งเสริมและกระตุ้นให้นักวิจัยของมหาวิทยาลัย ได้รู้จักการบริหารจัดการและสร้างงานเป็นทีมและวิธีการทำงานร่วมกับในชุมชน

6.3.3 นโยบาย

1. เทศบาลฯ ควรผลักดัน เรื่องการจัดการขยะในชุมชนให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม โดยสามารถนำแนวปฏิบัติที่ดีที่ได้จากการเรียนรู้ การศึกษาดูงาน ไปปรับใช้ในพื้นที่ได้
2. เทศบาลควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับทิ้งขยะ มีการเพิ่มอัตรากำลังคนในการเก็บขนขยะมูลฝอยตามครัวเรือน และใช้วิธีให้ชุมชนมีส่วนร่วมโดยเริ่มต้นคัดแยก ขยะตั้งแต่แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย พร้อมทั้งจัดให้มีระบบการเพิ่มมูลค่าขยะมูลฝอยให้เหมาะสมกับประเภทขยะมูลฝอยโดยจัดทำในรูปแบบของโครงการธนาคารขยะเพื่อมาเป็นกลไกหลักในการเพิ่มมูลค่าให้กับขยะต่อไป